

Наливайко Олег Іванович

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету;

Гавриленко Альона Ігорівна

слухач магістратури юридичного факультету
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ШЛЯХИ КЛАСИФІКАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ КОНФЛІКТІВ

У сучасному світі міжособистісні відносини будуються надшвидкими темпами. Кожен етап спілкування як взаємодії учасників цивільних, господарських та інших відносин потребує все менше часу, але стає більш деталізованим. Одним із різновидів взаємовідносин можна виділити конфлікти, які мають правові наслідки – юридичні конфлікти.

Юридичні конфлікти розглядаються з точки зору психологічних, суспільних, юридичних наук. Для їх вірного вирішення необхідно точно класифікувати конфлікти.

Якщо розглядати конфлікт з точки зору загальної конфліктології, то класифікація матиме такий вигляд: за масштабом – глобальні, регіональні і локальні; за суб'єктами-носіями – групові та міжособистісні; за схемою розгортання подій – ситуаційні та позиційні; за рушійними силами – конфлікти інтересів, цінностей, потреб, норм і знань; за характером протікання – гострі, повільнотекучі й ті, що поновлюються [1].

Досліджена сучасними науковцями класифікація конфліктів, яка може застосовуватися й у юридичній практиці, з позиції кількості причетних та особистої позиції учасника:

- особистісні (особи самої з собою);
- міжособистісні конфлікти;
- міжгрупові конфлікти;
- конфлікти належності, які виникають у випадках належності особи або групи до різних конкуруючих угруповань або між більшою групою та групами, які входять до її складу;
- конфлікт із зовнішнім середовищем (асоціальним та природним);
- конфлікти також можуть поділятися на раціональні та емоційні [2].

Наведені класифікації притаманні конфліктам як суспільному явищу. Існуючі типології конфліктів необхідно аналізувати щодо виявлення можливості застосування в юридичній галузі. Для узагальнення класифікаційних ознак конфліктів, які мають можливість застосовуватися у юридичній практиці, доцільно навести загальну класифікацію у схемі 1 «Класифікація конфліктів» [3].

Класифікація конфліктів

Через те, що конфлікти формуються спершу як суто соціальне явище, до юридичних їх можна віднести одразу після набуття ними певних правових факторів або ж вони можуть перебувати у перехідній стадії. Юридичні конфлікти характеризують як змішані (перехідні) – конфлікти, що стають юридичними з часом: міжнаціональні, політичні, економічні, виробничі, трудові, адміністративні, сімейно-побутові, духовно-культурні, інтелектуальні, релігійні [1].

Незважаючи на сфери виникнення, при набутті конфлікту статусу юридичного його необхідно розглядати з позиції законодавства та його галузей. До розповсюджених видів конфлікту відносять питання, що вирішуються законодавством господарського, цивільного, трудового, житлового, сімейного права. Небезпечними вважаються конфлікти з кримінального права. Особливої уваги заслуговують конституційні конфлікти, які вирішуються в аспекті конституційного права, й міжнародні конфлікти, що регулюються внутрішнім, зокрема конституційним, законодавством та нормами міжнародного права [4].

Окреслюючи види юридичних конфліктів, загальноприйнятою є практика класифікації конфлікту як факту, який вже стався. Однак поруч з цим науковцями зазначено можливість класифікувати конфлікти з огляду на причину їх виникнення. Так, юридичні конфлікти можуть виникати під час створення та застосування законів, а також у процесі внесення змін, скасування тих чи інших нормативних актів. Таким чином, конфлікти знаходяться в залежності від процесу їх створення і невирішення конфлікту під час створення закону спричиняє конфлікти при його подальшому застосуванні [4]. Тож, для об'єктивного аналізу конкретної ситуації раціональним є етап встановлення причини виникнення конфліктної ситуації.

Науковці мають різні підходи до виокремлення видів юридичних конфліктів. Існуючі класифікації розрізняють юридичні конфлікти як підвид конфліктів взагалі. Класифікація юридичних конфліктів потребує подальшого опрацювання науковцями та узагальнення безпосередньо з позиції правової сфери.

Література

1. Герасіна Л.М. Соціологія права : підручник / за заг. ред. Л.М. Герасіної, М.І. Панова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://radnuk.info/pidrychnuku/sotsiologiya/505-panova/10867-102---.html>.
2. Гусарев С.Д. Юридична деонтологія. Основи юридичної діяльності: теоретичні, практичні та деонтологічні аспекти : навч. посібник / С.Д. Гусарев, О.Д. Тихомиров [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://westudents.com.ua/glavy/74715-14-sotsaln-konflkti-ta-h-proyav-u-sfer-yuridichno-dyalnost.html>.
3. Пірен М.І. Конфліктологія : підручник. / М.І. Пірен. – К. : МАУП, 2003. – 360 с.
4. Іванов В.М. Юридична конфліктологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.М. Іванов, О.В. Іванова. – К. : МАУП, 2004. – 224 с.

Касяненко Євгенія Валеріївна

викладач кафедри загальноправових дисциплін
юридичного факультету;

Гелетій Олександра Олександрівна

студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВЕРХОВЕНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ У МЕЖАХ ІСТОРИЧНИХ КОРДОНІВ

Проблема розбудови системи забезпечення національної безпеки, яка б могла належним чином реагувати на небезпечні тенденції, пов'язані з сепаратизмом, тероризмом, воєнними діями, а також кризовими процесами в економіці, фінансах, соціальній сфері, протидією політичному екстремізму, злочинності, природним і техногенним аваріям тощо, на сучасному етапі розвитку України набуває особливої актуальності.